

Україна, 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 16
тел. (044) 201 11 98,
тел./факс (044)201 11 99
e-mail: info@razumkov.org.ua,
<http://www.razumkov.org.ua>

Зовнішньополітичні орієнтації громадян України

Результати соціологічного дослідження

Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 6 по 12 березня 2015 року. Було опитано 2009 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Вибірка опитування будувалася як багатоступенева, випадкова із квотним відбором респондентів на останньому етапі. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Дослідження проведене за підтримки Уряду Швеції.

Київ – 2015

Найчастіше (47,7%) громадяни України визначають головним зовнішньополітичним пріоритетом відносини з країнами ЄС. Лише 10% респондентів вважають пріоритетними контакти з Росією, а 6,7% – з іншими країнами СНД. Частка респондентів, які як зовнішньополітичний пріоритет називають відносини з Європейським Союзом, зросла після подій, пов'язаних з Євромайданом (так, у листопаді 2012 р. цей напрям вважали пріоритетним 40,8%, у грудні 2013 р. – 43,4%). Тоді як оцінка пріоритетності відносин з Росією знизилася (у листопаді 2012 р. його вважали пріоритетним 35,3% опитаних, у грудні 2013 р. – 34,0%). Разом з тим, за останній рік оцінка пріоритетності відносин з ЄС дещо знизилася (порівняно з квітнем 2014 р. – з 52,5% до 47,7%) через зростання частки тих, хто вважає пріоритетними відносини зі США (1,1% до 6,0%).

Найчастіше на пріоритетність відносин з країнами ЄС вказують жителі Західного і Центрального регіонів (70,5% і 53,0% – відповідно). У Південному, Східному регіонах і на Донбасі пріоритет співробітництву з ЄС віддають відповідно 37,9%, 34,9% і 28,1% респондентів (на пріоритетність інших варіантів жителі цих регіонів вказують ще рідше).

Після подій, пов'язаних з Євромайданом, зросла частка тих, хто, відповідаючи на питання «Яким інтеграційним напрямом має йти Україна?», називає вступ до ЄС (у травні 2013 р. вона становила 41,7%, у січні 2014 р. – 45,7%, у травні 2014 р. – 50,5%, у березні 2015 р. – 52%, тоді як частка прихильників вступу до Митного Союзу знижувалася – відповідно 31%, 27,7%, 21,4% і 12,6%). Разом з тим, порівняно з травнем 2013 р. зросла частка тих, хто виступає проти приєднання як до ЄС, так до Митного союзу (з 13,5% до 22,6%).

У Західному і Центральному регіонах більшість респондентів називають як бажаний для них напрям зовнішньополітичної інтеграції вступ до ЄС (відповідно 82,6% і 56,3%), на Півдні приблизно рівними є частки тих, хто називає вступ до ЄС та неприєднання ані до ЄС, ані до Митного Союзу (відповідно 31,2% і 33%), те ж само стосується і Донбасу (відповідно 35% і 34,4%), у Східному регіоні частіше за інші варіанти називають вступ до ЄС (35,8%).

52,7% громадян, відповідаючи на питання «Чи потрібно Україні вступати до Європейського Союзу?», дають позитивну відповідь, 29,6% – негативну. Частка тих, хто підтримує вступ до ЄС, зросла порівняно з серпнем 2012 р. (тоді вона становила 42,1%) і груднем 2013 р. (48%). Частка прихильників вступу до ЄС порівняно з травнем 2014р. не змінилася (тоді вона становила 53%), тоді як частка супротивників знизилася з 35,5% до 29,6%.

Якщо на Заході і в Центрі України більшість респондентів підтримують вступ до ЄС (відповідно 81,7% і 58,2%), то на Сході та Донбасі більше тих, хто виступає проти вступу (відповідно 45,3% і 53,0%), а на Півдні частки тих, хто виступають за і проти вступу, статистично значуще не відрізняються (відповідно 33,6% і 38,8%).

Ставлення громадської думки до вступу України до НАТО стало помітно більш позитивним. Якщо у серпні 2011 р. у випадку проведення референдуму стосовно вступу України до НАТО за вступ збиралося проголосувати 17,9%, проти – 59,6%, у квітні 2014 р. – відповідно 36,7% і 41,6%, то у березні 2015 р. – відповідно 43,3% і 31,6%.

У Західному регіоні за вступ до НАТО проголосували б 73,4% респондентів, проти – 8,3%, у Центральному регіоні – відповідно 48,8% і 28,2%, у Південному – відповідно 22,8% і 33%, у Східному – відповідно 29% і 53,5%, на Донбасі – відповідно 21,5% і 42,9%.

Більшість громадян України висловлюють позитивне ставлення до Європейського Союзу (58,7%) і США (53,5%). До НАТО позитивне ставлення висловлюється частіше, ніж негативне (відповідно 44,7% і 39,2%), так само як і до Міжнародного Валютного Фонду (відповідно 44,8% і 34,9%). Більшість респондентів висловлюють негативне ставлення до Росії (67,3%) і до Митного Союзу (60,8%).

Жителі Західного і Центрального регіонів переважно позитивно ставляться до ЄС, у Південному, Східному регіонах та на Донбасі частки тих, хто ставляться до ЄС позитивно, і тих, хто ставиться негативно, статистично значуще не відрізняються. До США і до МВФ жителі Західного і Центрального регіонів частіше ставляться позитивно, жителі Східного регіону – частіше негативно, у Південному регіоні та на Донбасі частки тих, хто ставляться до них позитивно, і тих, хто ставиться негативно, статистично значуще не відрізняються. На Заході та в Центрі ставлення до НАТО є переважно позитивним, на Півдні, Сході та на Донбасі – переважно негативним. Ставлення до Росії та до Митного Союзу є переважно негативним у всіх регіонах України.

Порівняно з квітнем 2014 р. зросла частка респондентів, які негативно ставляться до Президента Росії – з 70,8% до 75,5%, до Уряду Росії – з 67,6% до 71,6%, до Державної Думи Росії – з 66,6% до 70,1%. Частка тих, хто негативно ставиться до громадян Росії, зросла за цей період з 16,6% до 25,9%, зросла також частка тих, хто ставиться до громадян Росії нейтрально (з 32,5% до 37,1%) та помітно знизилася частка громадян України, які позитивно ставляться до громадян Росії (з 44,9% до 28,9%).

Негативне ставлення до Президента Росії висловили більшість жителів усіх регіонів України. У Західному регіоні відносна більшість його жителів (47,5%) висловлюють негативне ставлення до громадян Росії, у Центральному регіоні відносна більшість (39,9%) висловила нейтральне ставлення, у Східному регіоні та Донбасі – позитивне ставлення (відповідно 45% і 44,3%), у Південному регіоні найбільш поширеним є позитивне (39,1%) і нейтральне (38,1%) ставлення до громадян Росії.

Якщо у квітні 2014 р. думки респондентів стосовно виходу України з СНД поділилися майже порівну: 37,4% були за вихід, 40,4% - проти, то за даними останнього опитування тих, хто виступає за вихід з СНД, більше, ніж тих, хто виступає проти (відповідно 43,3% і 33,8%). У квітні 2014 р. 59,5% опитаних не підтримували запровадження візового режиму з Росією, підтримували – лише 26%. У березні 2015 р. підтримали б такий захід 46,7% опитаних, не підтримали б – 40,6%.

Вихід України з СНД підтримують більшість жителів Західного регіону і відносна більшість жителів Центрального регіону, не підтримують більшість жителів Донбасу і відносна більшість жителів Сходу та Півдня. Запровадження візового режиму з Росією підтримують більшість жителів Західного регіону, не підтримують більшість жителів Донбасу та Сходу, у Центральному і Південному регіонах частки тих, хто підтримує, і тих хто не підтримує запровадження візового режиму, приблизно рівні.

Дані в таблицях наведені у відсотках.

Області розподіляються за регіонами таким чином:

Захід: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області.

Центр: Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області та місто Київ.

Південь: Миколаївська, Одеська, Херсонська області.

Схід: Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області.

Донбас: Донецька та Луганська області.

Одновимірний розподіл відповідей на запитання

Який напрям зовнішньої політики має бути пріоритетним для України?

Відносини з країнами Європейського Союзу	47,7
Зі США	6,0
З Росією	10,0
З іншими країнами СНД	6,7
З іншими країнами	9,1
Важко відповісти	20,5

Яким інтеграційним напрямом має йти Україна?

Вступ до ЄС	52,0
Вступ до Митного союзу Росії, Білорусі, Казахстану	12,6
Неприєднання ні до ЄС, ні до Митного союзу	22,6
Важко відповісти	12,8

Як Ви вважаєте, чи потрібно Україні вступати до Європейського Союзу?

Так	52,7
Ні	29,6
Важко відповісти	17,7

Якби наступної неділі відбувався референдум щодо вступу України до НАТО, як би Ви проголосували?

За вступ до НАТО	43,3
Проти вступу до НАТО	31,6
Не голосував би	13,5
Важко відповісти	11,6

Зараз я Вам зачитаю назви організацій, держав. Для кожної позиції скажіть, будь ласка, наскільки позитивним чи негативним є Ваше ставлення.

	Цілком позитивне	Переважно позитивне	Переважно негативне	Цілком негативне	Не знаю такого / ніколи не чув	Важко відповісти
Європейський Союз	15,5	43,2	17,4	10,2	0,2	13,6
Митний Союз	3,6	16,5	29,8	31,0	0,4	18,8
Міжнародний валютний фонд (МВФ)	7,7	37,1	19,8	15,1	0,5	19,9
НАТО	12,3	32,4	19,6	19,6	0,3	15,8
Росія	5,2	14,4	21,6	45,7	0,2	12,8
США	11,0	42,5	19,7	13,2	0,1	13,5

Яким є Ваше ставлення до...

	Позитивне	Негативне	Нейтральне	Важко відповісти
Президента Росії	7,7	75,5	11,6	5,2
Уряду Росії	6,4	71,6	16,5	5,6
Державної Думи Росії	6,4	70,1	17,2	6,2
Громадян Росії	28,9	25,9	37,1	8,1

Зараз висловлюються різні пропозиції щодо розвитку подій в Україні. Чи підтримуєте Ви такі пропозиції?

	Підтримую	Не підтримую	Важко відповісти
Вихід України з СНД	43,3	33,8	22,9
Запровадження візового режиму з Росією	46,7	40,6	12,7

Регіональний розподіл відповідей за окремими показниками

Який напрям зовнішньої політики має бути пріоритетним для України?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Відносини з країнами Європейського Союзу	70,5	53,0	37,9	34,9	28,1
Зі США	14,0	3,8	2,3	1,4	8,2
З Росією	0,5	5,2	9,3	24,3	16,7
З іншими країнами СНД	1,0	5,4	13,6	6,8	12,3
З іншими країнами	3,8	9,2	7,0	5,4	21,5
Важко відповісти	10,2	23,5	29,9	27,3	13,2

Яким інтеграційним напрямом має йти Україна?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Вступ до ЄС	82,6	56,3	31,2	35,8	35,0
Вступ до Митного союзу Росії, Білорусі і Казахстану	0,5	8,2	14,9	25,9	21,1
Неприєднання ані до ЄС, ані до Митного союзу	8,6	20,4	33,0	26,4	34,4
Важко відповісти	8,4	15,1	20,9	11,9	9,5

Як Ви вважаєте, чи треба Україні вступати до Європейського Союзу?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Так	81,7	58,2	33,6	36,9	33,8
Ні	6,7	21,5	38,8	45,3	53,0
Важко сказати	11,7	20,2	27,6	17,8	13,3

Якби наступної неділі відбувався референдум щодо вступу України до НАТО, як би Ви проголосували?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
За вступ до НАТО	73,4	48,8	22,8	29,0	21,5
Проти вступу до НАТО	8,3	28,2	33,0	53,5	42,9
Не голосував би	5,5	8,6	29,3	9,9	28,7
Важко відповісти	12,8	14,4	14,9	7,5	6,9

Наскільки позитивним чи негативним є Ваше ставлення до Європейського Союзу?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Цілком позитивне	22,9	17,7	7,5	17,8	3,5
Переважно позитивне	61,7	46,1	33,6	27,5	37,2
Переважно негативне	5,7	14,2	19,2	20,8	34,7
Цілком негативне	3,6	7,3	21,0	20,2	6,3
Не знаю такого / ніколи не чув	0,0	0,1	0,5	0,0	0,6
Важко відповісти	6,2	14,5	18,2	13,7	17,7

Наскільки позитивним чи негативним є Ваше ставлення до Митного Союзу?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Цілком позитивне	0,5	2,9	3,7	7,8	3,8
Переважно позитивне	2,9	14,0	18,1	25,6	28,8
Переважно негативне	30,4	33,5	26,0	22,9	31,3
Цілком негативне	58,7	30,4	23,3	20,8	12,7
Не знаю такого / ніколи не чув	0,7	0,4	0,9	0,0	0,0
Важко відповісти	6,9	18,8	27,9	22,9	23,4

Наскільки позитивним чи негативним є Ваше ставлення до Міжнародного валютного фонду?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Цілком позитивне	12,1	7,4	9,8	5,7	3,2
Переважно позитивне	56,4	33,8	27,6	32,1	30,9
Переважно негативне	12,4	21,3	18,2	16,4	30,9
Цілком негативне	5,0	13,7	21,5	29,9	9,5
Не знаю такого / ніколи не чув	1,2	0,3	0,5	0,0	1,3
Важко відповісти	12,9	23,6	22,4	15,9	24,3

Наскільки позитивним чи негативним є Ваше ставлення до НАТО?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Цілком позитивне	24,0	13,4	6,0	8,1	3,8
Переважно позитивне	50,4	35,0	21,3	22,4	22,0
Переважно негативне	9,5	16,3	22,7	19,7	37,7
Цілком негативне	4,5	16,0	26,9	39,6	19,2
Не знаю такого / ніколи не чув	1,0	0,1	0,0	0,3	0,0
Важко відповісти	10,7	19,1	23,1	10,0	17,3

Наскільки позитивним чи негативним є Ваше ставлення до Росії?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Цілком позитивне	0,2	5,1	3,7	10,5	6,9
Переважно позитивне	2,6	9,0	19,1	22,6	28,9
Переважно негативне	11,7	22,3	24,7	12,1	42,5
Цілком негативне	81,4	54,1	33,5	31,3	5,3
Не знаю такого / ніколи не чув	0,2	0,1	0,5	0,3	0,0
Важко відповісти	3,8	9,3	18,6	23,2	16,4

Наскільки позитивним чи негативним є Ваше ставлення до США?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Цілком позитивне	17,1	13,2	4,7	7,8	6,3
Переважно позитивне	67,9	41,6	32,2	27,5	35,1
Переважно негативне	6,2	21,5	23,4	15,4	36,4
Цілком негативне	3,1	11,8	18,2	28,6	7,9
Не знаю такого / ніколи не чув	0,0	0,1	0,0	0,5	0,0
Важко відповісти	5,7	11,6	21,5	20,2	14,2

Яким є Ваше ставлення до Президента Росії?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Позитивне	0,7	5,2	5,1	14,6	15,8
Негативне	96,2	83,8	71,2	54,1	58,0
Нейтральне	2,4	6,0	19,5	21,6	19,2
Важко відповісти	0,7	5,0	4,2	9,7	6,9

Яким є Ваше ставлення до Громадян Росії?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Позитивне	9,5	21,7	39,1	45,0	44,3
Негативне	47,5	30,1	12,6	14,3	10,4
Нейтральне	36,0	39,9	38,1	34,5	34,5
Важко відповісти	6,9	8,3	10,3	6,2	10,7

Чи підтримуєте Ви такі пропозиції: Вихід України з СНД?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Підтримую	72,9	41,7	27,4	31,5	32,2
Не підтримую	13,6	30,8	41,4	43,4	50,5
Важко відповісти	13,5	27,5	31,2	25,1	17,4

Чи підтримуєте Ви такі пропозиції: Запровадження візового режиму з Росією?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Підтримую	81,2	43,9	41,4	33,0	26,6
Не підтримую	9,5	39,4	41,4	56,5	65,2
Важко відповісти	9,2	16,8	17,2	10,6	8,2

Часова динаміка окремих показників

Який напрям зовнішньої політики має бути пріоритетним для України?

	Листопад 2012 р.	Грудень 2013 р.	Березень 2014 р.	Квітень 2014 р.	Березень 2015 р.
Відносини з країнами Європейського Союзу	40,8	43,4	46,0	52,5	47,7
Зі США	1,2	1,0	2,1	1,1	6,0
З Росією	35,3	34,0	24,1	16,6	10,0
З іншими країнами СНД	4,8	5,7	5,7	6,8	6,7
З іншими країнами	3,6	2,7	4,4	4,8	9,1
Важко відповісти	14,3	13,2	17,7	18,1	20,5

Як Ви вважаєте, чи треба Україні вступати до Європейського Союзу?

	Червень2 006	Грудень 2009 р.	Грудень2 011	Серпень 2012 р.	Грудень 2013 р.	Травень 2014 р.	Березень 2015 р.
Так	43,7	42,8	46,0	42,1	48,0	53,0	52,7
Ні	35,9	32,8	32,9	38,6	35,9	35,5	29,6
Важко сказати	20,4	24,3	21,1	19,3	16,1	11,6	17,7

Яким інтеграційним напрямом має йти Україна?

	Жовтень 2011 р.	Лютий 2012р.	Серпень 2012 р.	Грудень 2012 р.	Травень 2013 р.	Січень 2014	Травень 2014 р.	Березень 2015 р.
Вступ до ЄС	43,7	38,6	36,1	42,4	41,7	45,7	50,5	52,0
Вступ до Митного союзу Росії, Білорусії і Казахстану	30,5	29,7	39,1	32,1	31,0	27,7	21,4	12,6
Неприєднання ані до ЄС, ані до Митного союзу	9,3	11,7	9,9	10,5	13,5	17,7	17,4	22,6
Важко відповісти	16,4	20,0	14,9	15,0	13,7	8,8	10,6	12,8

Якби наступної неділі відбувався референдум щодо вступу України до НАТО, як би Ви проголосували?

	Серпень 2011р.	Квітень 2014 р.	Березень 2015 р.
За вступ до НАТО	17,9	36,7	43,3
Проти вступу до НАТО	59,6	41,6	31,6
Не голосував би	14,9	6,4	13,5
Важко відповісти	7,6	15,4	11,6

Яким є Ваше ставлення до...

	Позитивне		Негативне		Нейтральне		Важко відповісти	
	Квітень 2014 р.	Березень 2015 р.	Квітень 2014 р.	Березень 2015 р.	Квітень 2014 р.	Березень 2015 р.	Квітень 2014 р.	Березень 2015 р.
Президента Росії	11,4	7,7	70,8	75,5	14,6	11,6	3,2	5,2
Уряду Росії	10,7	6,4	67,6	71,6	17,2	16,5	4,6	5,6
Державної Думи Росії	10,2	6,4	66,6	70,1	17,9	17,2	5,3	6,2
Громадян Росії	44,9	28,9	16,6	25,9	32,5	37,1	6,0	8,1

Зараз висловлюються різні пропозиції щодо розвитку подій в Україні. Чи підтримуєте Ви такі пропозиції?

	Підтримую		Не підтримую		Важко відповісти	
	Березень 2014 р.	Березень 2015 р.	Березень 2014 р.	Березень 2015 р.	Березень 2014 р.	Березень 2015 р.
Вихід України з СНД	37,4	43,3	40,4	33,8	22,2	22,9
Запровадження візового режиму з Росією	26,0	46,7	59,5	40,6	14,5	12,7